

Sygn. akt IV KS 39/21

POSTANOWIENIE

Dnia 9 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie **M. O.**

oskarżonego z art. 200 § 1 k.k. i art. 199 § 2 k.k. i art. 199 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 9 listopada 2021 r.

skargi obrońcy oskarżonego,

od wyroku Sądu Okręgowego w N.

z dnia 27 maja 2021 r., sygn. akt II Ka (...)

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 8 maja 2019 r., sygn. akt II K (...)

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1) oddalić skargę;

2) obciążyć M.O. uiszczoną przez niego opłatą sądową w kwocie 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Z. wyrokiem z 8 maja 2019 r., sygn. akt II K (...) uniewinnił M. O. od łącznie dwunastu czynów wyczerpujących znamiona art. 200 § 1 k.k. i art. 199 § 2 k.k. i art. 199 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. lub art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 200 § 1 k.k. i art. 199 § 2 k.k. i art. 199 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Sąd Okręgowy w N., po rozpoznaniu apelacji prokuratora oraz pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych, uchylił wyrok Sądu I instancji przekazując sprawę do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok Sądu odwoławczego wniósł obrońca oskarżonego, który podniósł zarzut rażącego naruszenia art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. w zw. z art. art. 167 k.p.k. w zw. z art.170 k.p.k. i art. 202 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., art. 4 k.p.k. i art. 458 k.p.k. poprzez wadliwe zastosowanie tego pierwszego przepisu i uchylenie w całości wyroku Sądu Rejonowego w Z., II Wydział Karny z dnia 08 maja 2019 roku sygn. akt II K (...) w powołaniu na art. 454 § 1 k.p.k., w sytuacji gdy uchylenie wyroku Sądu I instancji na tej podstawie było oczywiście przedwczesne, albowiem Sąd Odwoławczy z naruszeniem art. 6 k.p.k. bezpodstawnie i *a priori* oddalił wszystkie wnioski dowodowe obrony zgłoszone w piśmie z dnia 14 kwietnia 2021 r., w tym w szczególności wniosek dopuszczenie i przeprowadzenie w sprawie dowodu z pisemnej uzupełniającej opinii biegłych z zakresu psychologii sądowej mgr M. W. i mgr E. W. (ekspertyz sporządzonych w postępowaniu odwoławczym) w związku z zarzutami podniesionymi przez obronę, względnie wezwanie biegłych na rozprawę celem umożliwienia obronie zadania pytań zmierzających do wyjaśnienia kwestii objętych w/w zarzutami uniemożliwiając w ten sposób oskarżonemu realizację przysługującego mu prawa do obrony.

Wskazując na ten zarzut obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w N. w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi jako właściwemu Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania;

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie jest zasadna.

Zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu I instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Przepis ten należy więc odczytywać łącznie z art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k., w którym zostały wyliczone przyczyny uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przyczynami tymi są wyłącznie wypadki wskazane w z art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub sytuacja, kiedy konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Przypomnieć także należy, że Sąd Najwyższy rozpoznając skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się wyłącznie do badania, czy sąd ten kierował się wskazanymi w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. podstawami wydania wyroku kasatoryjnego oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie niezbędne.

Jak wynika z uzasadnienia Sądu II instancji, podstawę wydania w tej sprawie uchylającego rozstrzygnięcia, stanowił przepis art. 454 k.p.k., co sprowadza kontrolę skargową wyłącznie do oceny prawidłowości zastosowania tego przepisu w kontekście wyrażonej w nim niemożności skazania w postępowaniu odwoławczym. Sąd odwoławczy nie może bowiem skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono lub warunkowo umorzono postępowanie (art. 454 k.p.k.). Jasnym jest także, że sąd powołujący się na taką podstawę musi wykazać i przekonać stosownymi argumentami, że gdyby nie stwierdzone uchybienia, to doszłoby do wydania wyroku skazującego, co właśnie z uwagi na powyższy zakaz, nie może mieć miejsca w postępowaniu odwoławczym.

Orzekając w niniejszej sprawie Sąd odwoławczy wywiązał się z tego zadania, gdyż w sposób prawidłowy wykazał, z jakiego powodu przeprowadzona przez Sąd I instancji ocena poszczególnych dowodów była wadliwa i doprowadziła do równie błędnych ustaleń faktycznych skutkujących uniewinnieniem oskarżonego od zarzucanych mu czynów. Zdaniem tego Sądu w okolicznościach sprawy nie było podstaw do wyciągnięcia takich wniosków. Przede wszystkim Sąd Okręgowy zdyskwalifikował dowody, którym przed Sądem I instancji bezpodstawnie nadano status istotnych i przez to stanowiących fundament ustaleń faktycznych, wykazując jednocześnie, z jakich powodów za wiarygodne powinny być uznane dowody obciążające. Stwierdził m.in., iż w sposób bezzasadny odmówiono wiarygodności zeznaniom pokrzywdzonych oraz ich rodzicom, chociaż to ich właśnie relacje były pełnowartościowe. Ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd Okręgowy wyraźnie jest więc odmienna, aniżeli ta, którą przeprowadził Sąd I instancji. Odniesiono się w niej do kwestii pośredniości niektórych dowodów, jak również do kwestii tego, czy wpływ na zeznania pokrzywdzonych miał konflikt majątkowy M. O. z oskarżycielem posiłkowym. Sąd odwoławczy również wyraźnie krytycznie odniósł się do przeprowadzonej przez Sąd I instancji oceny opinii psychologicznych

wydanych w tej sprawie, zwłaszcza opinii biegłej E. K.. Na podstawie opinii tej biegłej doszło wszakże do uznania zeznań małoletnich pokrzywdzonych za niewiarygodne. Podstawowym jednak uchybieniem Sądu Rejonowego – co podkreślano w uzasadnieniu - było zaniechanie pozyskania ustnych opinii uzupełniających od biegłych M. P. i M. B., które opiniując na etapie postępowania przygotowawczego, nie zgłaszały jakichkolwiek zastrzeżeń osłabiających wartość relacji małoletnich świadków. Opinia tych biegłych pozostawała zatem w wyraźnej sprzeczności z wnioskami opinii E. K., co błędnie nie zostało dostrzeżone oraz rozstrzygnięte zgodnie z dyrektywami art. 201 k.p.k. Sąd Rejonowy uchylił się także od wnikliwej oceny opinii biegłych M. P. i M. B., podczas gdy w pełni zaakceptował wnioski opinii biegłej E. K., chociaż ta akurat opinia budzić powinna poważne wątpliwości. Sąd Okręgowy uzupełniając przesłuchał biegłą na rozprawie apelacyjnej, co utwierdziło jedynie w przekonaniu, że opinie E. K. nie są zupełnie bezstronne i obiektywne, gdyż wpływ na nie mogła mieć rozmowa biegłej z sędzią referentem w tej sprawie. Szczegółowo jednak zaznaczono, że wspomniana biegła wyprowadzała przede wszystkim wątpliwe pod względem faktycznym, merytorycznym i logicznym twierdzenia. Powyższe zaniedbania i błędy doprowadziły Sąd II instancji do wniosku, że postępowanie w tej sprawie zostało przeprowadzone niesumienne, w szczególności nader pochopnie odrzucono dowody, których wartość była w tej sprawie kluczowa dla odpowiedzialności M. O., co skutkowało uniewinnieniem oskarżonego pomimo, że istniały powody do jego skazania. Należy zaznaczyć, iż wywodząc z treści przeprowadzonych dowodów odmiennie niż Sąd I instancji, Sąd Okręgowy sam nie miał podstaw do uzupełniania opinii biegłych P. i B., skoro potwierdzały one wiarygodne, zdaniem tego Sądu, zeznania pokrzywdzonych. W sytuacji zatem, kiedy dowody odciążające oskarżonego zostały uznane przez Sąd odwoławczy za niewiarygodne, nie sposób uznać za celowe przeprowadzanie przez ten Sąd dalszego postępowania dowodowego mającego na celu weryfikację dowodów obciążających.

W tym stanie rzeczy, skoro stanowisko Sądu odwoławczego zawarte w zaskarżonym wyroku nie nasuwa zastrzeżeń co do faktu oparcia wyroku uchylającego na jednej z podstaw wymienionych w art. 437 § 2 k.p.k., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia, rozstrzygając również w sposób

ostateczny o opłatach uiszczonych w związku z wniesieniem skargi, które miały charakter kaucyjny (art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 1 i 4 k.p.k.).